



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 258/03-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. novembra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. P. P., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. D. P., B., ktorou namieta porušenie svojho práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII Gn 2128/03 a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. SJP-2/OVOZTČ-BA-2003, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť JUDr. P. P. v časti, ktorou namieta porušenie svojho práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, **o d m i e t a** ako neprípustnú.

2. Sťažnosť JUDr. P. P. vo zvyšnej časti **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. septembra 2003 doručená sťažnosť JUDr. P. P., bytom B., (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. D. P., B., ktorou namieta porušenie svojho práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. VII Gn 2128/03 a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) v konaní vedenom pod sp. zn. SJP-2/OVOZTČ-BA-2003.

Porušenie svojich práv vidí sťažovateľ v nasledovnom, ním opísanom skutkovom stave.

Dňa 20. decembra 2002 na generálnej prokuratúre podal sťažovateľ osobne do zápisnice oznámenie o skutočnostiach nasvedčujúcich, že boli spáchané trestné činy, za ktoré by mala byť vyvodená trestná zodpovednosť voči JUDr. Š. H., vtedajšiemu predsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Podľa sťažovateľa JUDr. Š. H. mal svojím konaním z februára 1999 a neskôr až do doby podania oznámenia nútiť sťažovateľa pod hrozbou inej ťažkej ujmy, aby vrátil zákonne získané stravné, ktoré mu bolo vyplatené na zahraničnú pracovnú cestu do Francúzska v januári 1999. JUDr. Š. H. taktiež v rozpore s § 58 ods. 8 písm. f) zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch a sudcoch“) a § 15 ods. 1 a § 26 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov mal ustanoviť do funkcie predsedov senátov najvyššieho súdu štyroch sudcov najvyššieho súdu.

Okrem toho sťažovateľ v oznámení žiadal, aby orgány činné v trestnom konaní preverili zákonnosť konania, prípadne trestnú zodpovednosť JUDr. M. L., predsedu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktorý mal v decembri 2002 podpísať odmenu 325 000 Sk JUDr. Š. H., hoci JUDr. M. L. nebol orgánom štátnej správy súdov a zastupujúci podpredseda najvyššieho súdu JUDr. J. M. bol v tom čase na pracovisku.

Na základe predmetného oznámenia sťažovateľa odbor vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti ministerstva vnútra (ďalej len „vyšetrovateľ“), ktorému bolo toto oznámenie postúpené, uznesením zo 17. januára 2003 sp. zn. ČVS: SJP-2/OVOZTČ-BA-2003 začal podľa § 160 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) trestné stíhanie vo veci.

Dňa 29. januára 2003 sťažovateľ podal na Úrade špeciálneho prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálneho prokurátora“) druhé trestné oznámenie za skutok, ktorým sa mal JUDr. Š. H. svojimi výroky v médiách z 20. a 21. januára 2003 dotýkajúcimi sa osoby sťažovateľa dopustiť trestného činu poškodzovania cudzích práv podľa § 209a ods. 2, 3 Trestného zákona. Uznesením vyšetrovateľa sp. zn. ČVS: SJP-2/OVOZTČ-BA-2003 z 8. apríla 2003 bolo oznámenie sťažovateľa odmietnuté. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ v zákonnej lehote sťažnosť. Uznesením prokurátora úradu špeciálneho prokurátora z 8. júla 2003 sp. zn. VII Gn 2128/03 bola uvedená sťažnosť podľa § 148 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá.

Napokon uznesením vyšetrovateľa z 10. júla 2003 sp. zn. ČVS: SJP-2/OVOZTČ-BA-2003 bolo podľa § 172 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zastavené trestné stíhanie vedené pre skutky uvedené v uznesení o začatí trestného stíhania zo 17. januára 2003.

Následne po vyčerpaní zákonných opravných prostriedkov sťažovateľ podal generálnej prokuratúre podnety na preskúmanie postupu a vyššie uvedených rozhodnutí úradu špeciálneho prokurátora a vyšetrovateľa, a to listom z 18. a 21. júla 2003.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd

- deklaroval, že generálna prokuratúra Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. VII Gn 2128/03 a odbor vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti ministerstva vnútra, sekcie justičnej polície, v konaní vedenom pod sp. zn. SJP 2/OVOZTČ-BA-2003 porušili ústavné právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy,
- uložil prokurátorovi úradu špeciálneho prokurátora rozhodnúť o žiadosti sťažovateľa o preskúmanie postupu vyšetrovateľa zo 14. apríla 2003,
- uložil vyšetrovateľovi odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti ministerstva vnútra, sekcie justičnej polície, konať vo veci oznámenia sťažovateľa z 20. decembra 2002 v tej časti, v ktorej bol doposiaľ nečinný,
- uložil generálnej prokuratúre a ministerstvu vnútra, aby solidárne uhradili sťažovateľovi trovy konania pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Vo veci uvedenej sťažovateľom bola uznesením generálnej prokuratúry, úradu špeciálneho prokurátora, z 8. júla 2003 sp. zn. VII Gn 2128/03 zamietnutá sťažnosť sťažovateľa zo 16. apríla 2003 podaná proti uzneseniu vyšetrovateľa z 8. apríla 2003 sp. zn. SJP-2/OVOZTČ-BA-2003, ktorým podľa § 159 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odmietol vec oznámenia trestného činu poškodzovania cudzích práv sťažovateľom, ktorého sa mal dopustiť svojim konaním JUDr. Š. H., vtedajší predseda najvyššieho súdu. Generálna prokuratúra nepovažovala za dôvodné oznámenia sťažovateľa založené na tom skutkovom základe, že JUDr. Š. H. v reakcii na oznámenie sťažovateľa z 20. decembra 2002, v ktorom mal oznamovateľ orgánom činným v trestnom konaní oznámiť skutočnosti nasvedčujúce tomu, že mal byť spáchaný trestný čin vydierania v súvislosti so zahraničnou cestou sťažovateľa v dňoch 29. a 30. januára 1999 vo Francúzsku, v čase od 21. do 23. januára 2003 v médiách obvinil sťažovateľa z porušovania všeobecne záväzných právnych predpisov, keď v súvislosti s jeho zahraničnou pracovnou cestou uskutočnenou v novembri

1995 dostal neoprávnene vyplatené vreckové. Týmito výrokmi mal JUDr. Š. H. poškodiť sťažovateľovo ústavné právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti a osobnej cti.

Uznesením ministerstva vnútra, odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti, z 10. júla 2003 sp. zn. SJP-2/OVOZTČ- BA-2003 bolo zastavené trestné stíhanie vo veci

- trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 a ods. 3 Trestného zákona, ku ktorému malo dôjsť podľa oznamovateľa tak, že v mesiaci december 2002 napriek prítomnosti podpredsedu najvyššieho súdu JUDr. J. M. ako štatutárneho zástupcu bez vyjadrenia sudcovskej rady najvyššieho súdu predseda občianskoprávneho kolégia JUDr. M. Ľ. svojím podpisom schválil udelenie mimoriadnej odmeny JUDr. Š. H.

- trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, ku ktorému malo dôjsť podľa oznamovateľa tak, že JUDr. Š. H. v rozpore s § 17 zákona o súdoch a sudcoch, podľa ktorého sudca najvyššieho súdu môže byť členom len jedného kolégia, ponechal podľa rozvrhu práce na rok 2002 sudcov JUDr. M. Ľ., predsedu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, v jednom z dovolacích senátov obchodného kolégia, JUDr. J. S., zástupcu predsedu občianskoprávneho kolégia v jednom z dovolacích senátov obchodného kolégia, JUDr. J. S., zástupcu predsedu obchodného kolégia, v jednom z dovolacích senátov občianskoprávneho kolégia a podľa rozvrhu práce na rok 2003 sudcov JUDr. M. Ľ., predsedu občianskoprávneho kolégia, v jednom z dovolacích senátov obchodného kolégia, JUDr. J. S., zástupcu predsedu občianskoprávneho kolégia, v jednom z dovolacích senátov obchodného kolégia, JUDr. P. D. predsedu obchodného kolégia, v jednom z dovolacích senátov občianskoprávneho kolégia a JUDr. J. S., zástupcu predsedu obchodného kolégia v jednom z dovolacích senátov občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu

- trestného činu vydierania, ku ktorému malo dôjsť podľa oznámenia sťažovateľa tak, že v období od januára 1999 až do roku 2002 pri viacerých osobných stretnutiach JUDr. Š. H. nútil sťažovateľa vrátiť vyplatené stravné náhrady za služobnú zahraničnú cestu

do F., ktorú tento vykonal s jeho písomným súhlasom v dňoch 29. až 30. januára 1999, a to pod hrozbou zníženia jeho osobnej cti a autority v kolektíve sudcov najvyššieho súdu, že ho už nevyšle na žiadnu služobnú cestu, poškodením jeho kariérneho postupu a že stravné náhrady bude musieť vrátiť pokladníčka najvyššieho súdu p. H., ktorej znížil osobné ohodnotenie a nakoniec ju prepustil z pracovného pomeru. na základe trestného oznámenia sťažovateľa podaného osobne 20. decembra 2002 na generálnej prokuratúre.

Podanie trestného oznámenia je súčasťou ústavného práva domáhať sa ochrany svojich práv len vtedy, keď oznamovateľ je poškodeným (obet'ou) trestného činu alebo sa dôvodne obáva, že sa ním môže stať. V opačnom prípade totiž oznamovateľ nie je nositeľom základného práva, ktorého ochrany by sa mohol domáhať.

Preto do označených ústavných práv sťažovateľa, ktorých porušenie namieta, mohlo byť v okolnostiach prípadu zasiahnuté len pri vybavovaní jeho trestného oznámenia v časti týkajúcej sa trestného činu vydierania a poškodzovania cudzích práv, lebo iba v tomto prípade mohol byť sťažovateľ aj poškodeným.

V obidvoch prípadoch oznámení sťažovateľa však príslušné orgány činné v trestnom konaní rozhodli tak, že ich obsahom boli také skutočnosti, ktoré vylučovali, že boli spáchané vyššie uvedené trestné činy udávané sťažovateľom.

Z vyššie uvedených dôvodov sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy rozhodnutím generálnej prokuratúry sp. zn. VII Gn 2128/03 a ministerstva vnútra sp. zn. ČVS: SJP-2/OVOZTČ-BA-2003.

III.

Podľa čl. 149 ústavy: „Prokuratúra Slovenskej republiky chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických a právnických osôb a štátu.“

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“): „Prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného predpisu, či sú splnené podmienky na podávanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné vhodné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre, ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ listom z 18. júla 2003 podal žiadosť o preskúmanie postupu prokurátora úradu špeciálneho prokurátora a vyšetrovateľa generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) a 21. júla 2003 podal podnet na preskúmanie postupu prokurátora generálnej prokuratúry a vyšetrovateľa vo veci generálnej prokuratúre. Sťažovateľ výslovne žiada generálnu prokuratúru o opätovné prehodnotenie predchádzajúcich rozhodnutí orgánov činných v trestnom konaní.

Podanie podnetu na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutí prokurátora úradu špeciálneho prokurátora a vyšetrovateľa podľa § 31 ods. 1 a opakovaného podnetu podľa § 34 zákona o prokuratúre sú právnymi prostriedkami, ktoré zákon o prokuratúre poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práv a právom chránených záujmov. Podľa platnej judikatúry ústavného súdu použitie týchto právnych prostriedkov je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, a teda i podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pre ústavným súdom (I. ÚS 142/02).

Ústavný súd nevidí v tomto štádiu dôvod, aby mohol zasiahnuť do takéhoto posudzovania (postupu) veci, pretože z neho nevyplýva ani svojvôľa, ani zjavná neodôvodnenosť. Generálna prokuratúra je povinná vec preskúmať a v okolnostiach prípadu prijať primerané opatrenia, resp. závery. Zákon o prokuratúre však neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by oprávňovalo fyzickú alebo právnickú osobu na to, že by jej podnetu musel prokurátor vyhovieť. Táto osoba má právo len na to, aby bola o vybavení jej podnetu vyrozumená. Ústavný súd už judikoval, že „Toto právo však nie je obsahovo totožné so základným právom na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a nie je ani jeho súčasťou“ (II. ÚS 32/01).

Orgány činné v trestnom konaní sú povinné zákonom upraveným postupom vždy náležite zistiť skutkový stav veci v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie v zmysle § 2 ods. 5 Trestného poriadku a z neho vychádzať pri každom ďalšom procesnom i hmotnoprávnom rozhodnutí vrátane rozhodnutia zániku trestnosti alebo naplnení znakov eventuálne niektorého iného trestného činu, uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona, než pre ktorý bolo vznesené obvinenie (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tz 15/2001 z 20. septembra 2001).

Generálna prokuratúra v predmetnej veci sťažovateľa pri preskúmaní postupu orgánov činných v trestnom konaní musí k vyššie uvedeným záverom dôjsť po dôkladnom vyšetrení veci, zistení skutkového stavu a aplikovaní naň relevantných ustanovení platného práva.

Vzhľadom na uvedené za tohto stavu veci ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa v tejto časti nie je prípustná pre nevyčerpanie dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany základných práv a slobôd a rozhodol o nej tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Sťažovateľ tvrdí, že vyšetrovateľ ohľadne oznámenia z 29. januára 2003 konal s prietiahmi, pretože rozhodoval po tridsaťdňovej lehote uvedenej v § 160 ods. 1 Trestného poriadku per analogiam. Podľa sťažovateľa jeho právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo porušené aj nečinnosťou prokurátora úradu špeciálneho prokurátora, ktorý v rozpore so svojimi oprávneniami na výkon prokurátorského dozoru, najmä však podľa § 167 a § 174 Trestného poriadku pochybenia vyšetrovateľa doposiaľ nenapravil, najmä tým, že nekonal o podnete sťažovateľa zo 14. apríla 2003.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Dĺžka rozhodovania vyšetrovateľa a generálnej prokuratúry o sťažovateľovom oznámení možno nebola optimálna, avšak v súčasnosti zjavne nepredstavuje konanie so zbytočnými prietiahmi, ktoré by dosahovali úroveň porušenia sťažovateľových práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preskúmal aj námietku nekonania generálnej prokuratúry o jeho sťažnosti zo 14. apríla 2003 a zistil, že vo veci bolo týmto orgánom rozhodnuté uznesením o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa z 8. júla 2003 sp. zn. VII Gn 2128/03.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, že sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. novembra 2003